

Nr 345.

Av herr **Litbeck**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 165, ang. anslag till upprätthållande av verksamheten vid statens provningsanstalt m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 165 rörande avlöningsstat m. m. för Statens provningsanstalt hemställer jag härmed om vissa ändringar i där föreslagna lönebelopp, nämligen i vad angår chefen och avdelningscheferna. För dessa har Kungl. Maj:t i likhet med särskilda kommitterade år 1917 och löneregleringskommittén år 1918 föreslagit avlöningar om 11,000 resp. 8,100 kronor.

Under frågans förbehandling har enellertid från flere håll med styrka betonats vikten av att ifrågavarande avlöningar till anstaltens ledande tjänstemän sattes högre än de sålunda föreslagna.

1917 års kommitterade hava framhållit »att de ledande tjänstemännens kvalifikationer måste vara synnerligen höga, för att anstalten skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter och fylla de stora fordringar, som med säkerhet komma att ställas på densamma, när den erhållit ändamålsenlig byggnad och utrustning.

Även måste framhållas, att den utbildning, som vid anstalten ytterligare kommer denna personal till del, högt skattas inom industrien, varför personalen måste beredas så tryggad och god tjänsteställning och så goda avlöningsförmåner, att sannolikhet föreligger, att en väsentlig del av densamma kommer att kvarbliva vid anstalten.» Avlöningarna borde därför åtminstone icke sättas lägre än dem, som redan äro gällande vid jämförbara statsinstitutioner. — Då kommitterade därefter åberopa patent- och registreringsverket framhållas samtidigt att provningsanstaltens tjänstemän måste hava »minst jämnställd teoretisk och större praktisk utbildning ävensom att de äro mera eftersökta från industriens sida». — »Då

emellertid någon ny och bättre lönetyp näppeligen har utsikt att kunna genomföras för enstalten», ha kommitterade resignerat och föreslå samma avlöningsförmåner som vid patent- och registreringsverket.

Fullmäktige i Järnkantoret anföra bl. a.:

»Vidare påpeka fullmäktige angelägenheten av, att provningsanstaltens personal erhöles sådan avlöning, att verkligt kvalificerade krafter kunde förvärfvas för densamma. De arbeten, som där utfördes, krävde nämligen en synnerligen dugande personal, och det vore nödvändigt, att denna icke, såsom hittills i regeln varit händelsen, oupphörligt växlade, utan kunde påräknas bliva mera permanent. Detta mål kunde emellertid icke nås, utan att personalens ekonomiska villkor vore någorlunda goda. De löner, vilka kommitterade föreslagit, syntes ur angivna synpunkter vara att betrakta såsom väl låga, men, då högre förmåner icke syntes för närvarande kunna utverkas, ansåge sig fullmäktige icke böra framkomma med något yrkande i detta avseende.»

Sveriges kemiska industrikontor uttalar »tvivel om att i framtiden med de föreslagna lönesatserna verkligt förstklassiga förmågor kunde erhållas i konkurrens med den enskilda industrien.»

Sveriges industriförbund »kan ej underlåta att rikta en erinran mot de enligt förbundets mening alltför låga löner, som kommitterade föreslagit för såväl anstaltens chef som en del av dess högre kvalificerade personal. Då de kvalifikationer, som dessa befattningshavare måste besitta, skulle göra dem synnerligen begärliga för industrien, som kunde bjuda större löner, skulle härigenom uppstå en så snabb omsättning bland personalen, att anstaltens arbete i längden skulle bliva lidande. Såväl med hänsyn härtill som till penningvärdets fall ansåge förbundet lönerna för anstaltens högre befattningshavare böra höjas med åtminstone 25 å 30 procent. Den härigenom förorsakade utgiftsökningen kunde i viss mån väntas bliva täckt genom det med anstaltens högre renommé ökade antalet uppdrag».

Kommerskollegium yttrar: »Beträffande de erinringar, som gjorts mot de av kommitterade föreslagna lönerna ville kollegium för sin del gärna medgiva det berättigade i anmärkningarna, särskilt med hänsyn till anstaltens uppgift »att arbeta på tekniska forskningsuppgifter och utredningar av allmänt intresse och till allmänt gagn»; denna uppgift

krävde nämligen högt kvalificerade arbetskrafter. Kollegium ansåge sig dock icke kunna frångå kommitterades förslag med hänsyn till det väsentliga underskott, som redan med nu föreslagna löner beräknats uppstå i anstaltens budget. Vidare syntes det kollegium böra framhållas, att anstalten kanske icke vore väl betjänt med en alltför stor kontinuitet i fråga om tjänsteinnehavarna, utan att en viss cirkulation av tjänstemän mellan industrien och anstalten tvärtom torde kunna vara till gagn för båda parterna».

Vad sålunda anförts synes mig i förening med de uppställda höga anspråken på de ledande befattningshavarnes kvalifikationer utgöra tillräcklig anledning att under nu rådande förhållanden höja de av kommitterade och Kungl. Maj:t föreslagna lönebeloppen. Den meningen torde på sistone alltmera hava trängt igenom, att det för statens tekniska verksamhet — särskilt där den samtidigt vore i viss mån affärsdrivande — måste anses nödvändigt att genom tillfredsställande löner söka förvärva verkligt dugande krafter i konkurrens med den enskilda industrien, i ett fall som detta till påtagligt gagn såväl för denna enskilda industri som för det allmänna. Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra om det för statens övriga affärsdrivande verk — järnvägar, vattenfallsverk, post och telegraf — nyligen framlagda löneregleringsförslaget, som kan sägas ha givit rum för en högre uppskattning av statens ledande tekniska tjänstemän, detta för övrigt i anslutning till av regering och riksdag givna direktiv.

Vad statens provningsanstalt beträffar är det påtagligen nödvändigt att å de ledande befattningarna hava män, som på en gång besitta industriell erfarenhet och förmåga att tekniskt-vetenskapligt föra sina resp. fack framåt. Den vid anstalten bedrivna verksamheten är i särskild grad ägnad att giva impulser till nya undersökningar och rön, och det vore därför dålig sparsamhet att icke sörja för möjligheten att vid anstalten kunna förvärva och utan alltför hastig omsättning kvarhålla för ändamålet verkligt dugande krafter.

Statskontoret har framhållit önskvärdheten av att provningsanstaltens inkomster uppginge till så pass stort belopp, att något mera avsevärt tillskott av statsmedel icke erfordrades. Ehuru detta önskemål med hänsyn jämväl till den vetenskapliga delen av anstaltens uppgift och därmed samhörande ofta betydelsefulla initiativ icke kan anses av mera väsentlig art, är det likväl tydligt att en väl kvalificerad ledning höjer anstaltens anseende inom näringslivet och därmed ökar dess utsikter att med tiden kunna bära de nödvändiga utgifterna.

Med bibehållande i övrigt av föreslagna bestämmelser synes mig avlöningen för chefen böra bestämmas till 15,000 kronor och för avdelningscheferna till 10,000 kronor.

Skulle innevarande riksdag antaga ändrade allmänna grunder för de affärsdrivande verkens avlöningsbestämmelser, torde så böra ordnas, att dessa bestämmelser i tillämpliga delar komma att gälla även för statens provningsanstalt.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 165 rörande statens provningsanstalt måtte bestämma avlöningen för anstaltens chef till 15,000 kronor och för dess avdelningschefer till 10,000 kronor.

Sven Lübeck.
